

Nakażą szczepić się przeciwko grypie?

15 lipca 2012

Czy w obecnym stanie prawnym na osobę przebywającą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może być legalnie nałożony obowiązek zaszczepienia się przeciwko grypie, zwykłej lub „ptasiej”?

Odpowiedź brzmi – jest to docelowo możliwe, ale tylko po spełnieniu określonych warunków. Grypa, tak zwykła, jak i „ptasia” jest wprawdzie wymieniona w wykazie zakażeń i chorób zakaźnych stanowiących załącznik do ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, ale w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych, wydanym na podstawie art. 17 ust. 10 wspomnianej ustawy nie są aktualnie wymienione szczepienia przeciwko grypie. W związku z tym nie mogą one znaleźć się w ogłaszającym corocznie Programie Szczepień Ochronnych jako obowiązkowe. Są tam wprawdzie, ale jedynie jako „szczepienia zalecane, niefinansowane ze środków znajdujących się w budżecie ministra właściwego do spraw zdrowia”. Ponieważ zaś zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt. 2 wymienionej wyżej ustawy „osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są obowiązane na zasadach określonych w ustawie do (...) poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym w ramach Narodowego Programu Szczepień Ochronnych”, to do nałożenia na kogoś obowiązku szczepienia przeciwko grypie w oparciu o ten artykuł ustawy potrzebna jest zmiana rozporządzenia w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych, a następnie, w oparciu o zmienione rozporządzenie, Programu Szczepień Ochronnych na kolejny rok. Programu szczepień na rok bieżący zmienić nie można, bo zgodnie z ustawą musi być on ogłoszony w terminie do dnia 31 października roku poprzedzającego realizację tego programu.

Jest jeszcze druga możliwość – ogłoszenie stanu epidemii zgodnie z art. 46 wspomnianej ustawy. Zgodnie z ustępem 3 tego artykułu, „ogłaszając stan zagrożenia epidemicznego lub stan epidemii, minister właściwy do spraw zdrowia lub wojewoda mogą nałożyć obowiązek szczepień ochronnych na inne osoby niż określone na podstawie art. 17 ust. 9 pkt 2 oraz przeciw innym zakażeniom i chorobom zakaźnym, o których mowa w art. 3 ust. 1”. Chodzi tutaj o możliwość nałożenia takiego obowiązku przeciw chorobom i zakażeniom niewymienionym w załączniku do ustawy oraz – jak można się domyślić – na osoby inne, niż określone w wymienionym wyżej rozporządzeniu Ministra Zdrowia. Choć ktoś dociekliwy mógłby tutaj wskazać, że art. 17 ust. 9 pkt. 2 w tej ustawie w ogóle nie ma (o tym, że minister określa osoby lub grupy osób obowiązane do poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym przeciw chorobom zakaźnym stanowi art. 17 ust. 10 pkt. 2) oraz zapytać, czy z możliwości nałożenia obowiązku szczepienia przeciwko chorobom niewymienionym w załączniku do ustawy wynika również możliwość nałożenia obowiązku szczepienia przeciwko chorobom wymienionym w tym załączniku, ale niewymienionym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych i Programie Szczepień Ochronnych. I o ile przywołanie błędnego artykułu ustawy nie zmienia sensu przepisu (bo „inne osoby niż określone na podstawie art. 17 ust. 9 pkt 2” znaczy „osoby inne niż żadne”, a więc „wszelkie osoby”), o tyle interpretacja rozszerzająca możliwość nałożenia obowiązku szczepienia przeciwko chorobom wymienionym w załączniku do ustawy, ale niewymienionym w rozporządzeniu oraz Programie Szczepień Ochronnych budzi wątpliwości. No, ale założmy, że minister, wojewoda, a następnie sąd administracyjny mogą taką interpretację przyjąć.

Tak więc nałożenie obowiązku szczepienia przeciwko grypie na osobę przebywającą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest w obecnym stanie prawnym możliwe, ale niezbyt proste. Wymaga albo zmiany odnośnego rozporządzenia oraz wpisania do Programu Szczepień Ochronnych na kolejny rok (co jest procedurą

długotrwałą), albo (choć tu pojawiają się wątpliwości) ogłoszenia stanu epidemii.

A jak będzie wyglądała sytuacja po wejściu w życie nowelizacji ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, uchwalonej ostatecznie wczoraj przez Sejm po poprawkach Senatu?

Pojawi się jeszcze jedna możliwość. Obowiązek poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym w ramach Narodowego Programu Szczepień Ochronnych zapisany w punkcie 5 ust. 1 ustawy zostanie zastąpiony po prostu obowiązkiem poddawania się szczepieniom ochronnym. A zgodnie ze zmienionym art. 33 ustawy „państwowy powiatowy inspektor sanitarny lub państwowy graniczny inspektor sanitarny może, w drodze decyzji, nałożyć na osobę zakażoną lub chorą na chorobę zakaźną albo osobę podejrzaną o zakażenie lub chorobę zakaźną, lub osobę, która miała styczność ze źródłem biologicznego czynnika chorobotwórczego, obowiązki określone w art. 5 ust. 1”. Czyli inspektor sanitarny będzie mógł nałożyć obowiązek szczepienia ochronnego na każdego, kto według posiadanych przez niego informacji miał styczność ze źródłem biologicznego czynnika chorobotwórczego, czyli np. człowiekiem lub zwierzęciem chorym na grypę.

Należy tu zauważyć, że inspektor sanitarny nie będzie tu ograniczony do szczepień ochronnych określonych jako obowiązkowe w rozporządzeniu Ministra Zdrowia oraz Programie Szczepień Ochronnych na dany rok. Artykuł 33 ustawy jest samodzielną podstawą nałożenia przez niego w drodze decyzji dowolnego obowiązku określonego w art. 5 ust. 1, w tym obowiązku poddawania się szczepieniom ochronnym – wszelkim, a nie tylko tym „w ramach Narodowego Programu Szczepień Ochronnych” – i to nie tylko, jak dotychczas, na osobę zakażoną lub chorą na chorobę zakaźną albo osobę podejrzaną o zakażenie lub chorobę zakaźną, ale również na osobę, która miała styczność ze źródłem biologicznego czynnika chorobotwórczego. Te dwie zmiany wyraźnie wskazują, że ich

celem jest właśnie ułatwienie nakładania obowiązku szczepień przeciwko chorobom niewymienionym w rozporządzeniu i Programie Szczepień Ochronnych.

Możliwa jest więc przykładowo sytuacja, w której, w odpowiednio przygotowanej przez media atmosferze zagrożenia związanego z kolejną „epidemią” grypy, ministerstwo zdrowia na gwałt zakupi drogie i nieprzetestowane szczepionki przeciwko kolejnej mutacji wirusa, a powiatowi inspektorzy sanitarni będą masowo nakładali w drodze decyzji obowiązek zaszczepienia się przeciw temu wirusowi na wszystkich mieszkańców powiatu, w którym wystąpiły zachorowania, uzasadniając to „stycznością ze źródłem biologicznego czynnika chorobotwórczego”. Nie trzeba będzie ogłaszać stanu epidemii i rozszerzająco interpretować ustawy. A na tych, którzy nie będą się chcieli podporządkować temu obowiązkowi będzie można nałożyć kolejne grzywny w celu przymuszenia do łącznej wysokości nawet 50 000 złotych, na podstawie art. 119 i dalszych ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Ba, możliwa jest nawet sytuacja, w której ministerstwo tych szczepionek nie zakupi (bo np. nie zdąży, lub nie zakupi w wystarczającej ilości), ale będą one obecne w aptekach, a obowiązek szczepienia będzie i tak nakładany przez powiatowych inspektorów sanitarnych. Wtedy zgodnie z art. 18 ust. 9 ustawy szczepieni będą musieli sami ponosić koszty zakupu tych szczepionek. Choć możliwe, że po długotrwałych procesach sądy nakażą te koszty zwrócić – tym, którzy będą chcieli się o to procesować.

Protesty przeciwko nowelizacji ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, organizowane przez Stowarzyszenie STOP NOP, Fundację Lex Nostra i innych nie są więc „histerią antyszczepionkową”, choć oczywiście nie jest prawdą, że nowelizacja wprowadza przymus szczepień. Bo przymus szczepień – obowiązek wymuszany w razie czego grzywnami – już w dużej mierze istnieje i dotyczy obecnie nie tylko dzieci i młodzieży, ale również i tzw. grup ryzyka. A

potencjalnie każdego. Ale nowelizacja, o ile podpisze ją prezydent, ułatwi jego rozszerzenie.

Autor: Jacek Sierpiński

Źródło: sierp.libertarianizm.pl

BIBLIOGRAFIA

1.

<http://prawo.legeo.pl/prawo/ustawa-z-dnia-5-grudnia-2008-r-o-zapobieganiu-oraz-zwalczaniu-zakazen-i-chorob-zakaznych-u-ludzi/zal1/>

2.

<http://prawo.legeo.pl/prawo/ustawa-z-dnia-5-grudnia-2008-r-o-zapobieganiu-oraz-zwalczaniu-zakazen-i-chorob-zakaznych-u-ludzi/>

3. <http://isap.sejm.gov.pl/Download?id=WDU20111821086&type=2>

4.

http://www.mz.gov.pl/wwwfiles/ma_struktura/docs/zal_szczep2012_18112011.pdf

5. <http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=293>

6. <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/agent.xsp?symbol=glosowania&NrKadencji=7&NrPosiedzenia=18&NrGlosowania=18>

7.

<http://www.arslege.pl/ustawa-o-postepowaniu-egzekucyjnym-w-administracji/k104/>

8.

<http://www.stopnop.pl/aktualnosci/135-przymus-szczepien-senat-przeglosowal-skandaliczna-ustawe>